

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อม

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมที่ทำจากผ้าฝ้ายลายขจัด ทอด้วยกี่ทอมือ แบบพื้นบ้านหรือแบบกึ่งกระตุก และทอด้วยเครื่องจักร ย้อมมือด้วยสีธรรมชาติจากต้นฮ่อมหรือต้นคราม มีสี น้ำเงิน

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อม หรือผลิตภัณฑ์หม้อฮ่อม หรือผลิตภัณฑ์หม้อห้อม หมายถึง ผ้าผืนและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่นำผ้ามาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่างๆ ย้อมมือด้วยสีธรรมชาติจากต้นฮ่อมหรือต้นคราม มีสี น้ำเงิน อาจนำไปผ่านกระบวนการตกแต่งด้วยวิธีต่างๆ เช่น การฟอกสี การปักลวดลาย การเขียนลายด้วย สี เขียนลวดลายด้วยเทียนแล้วนำไปย้อมสี การปักปะด้วยผ้าลวดลายต่างๆ การต้นมือ การมัดย้อม

๓. ชนิด

- ๓.๑ ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อม แบ่งตามกรรมวิธีการทอผ้าออกเป็น ๒ ชนิด คือ
- ๓.๑.๑ ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมจากผ้าฝ้ายลายขจัดทอมือ
- ๓.๑.๒ ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมจากผ้าฝ้ายลายขจัดทอด้วยเครื่องจักร

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

- ๔.๑.๑ ผ้าผืนต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดทั้งผืนหรือชิ้น และต้องไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น ผ้าเป็นรู รอยแยก
- ๔.๑.๒ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยตลอดทั้งหน่วย และต้องไม่ปรากฏข้อบกพร่องให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น ผ้าเป็นรู รอยแยก รอยต่อและรอยตะเข็บไม่เรียบร้อย ส่วนข้อบกพร่องอื่นๆ อันเกิดจากกรรมวิธีการผลิตด้วยมือ ต้องมีน้อยที่สุดและเป็นที่ยอมรับได้

๔.๒ เอกลักษณะ

ต้องมีลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อม คือ ทำจากผ้าฝ้ายลายขัด ย้อมด้วยมือ มีกลิ่นเฉพาะของสีที่ใช้ย้อมของสีธรรมชาติจากต้นฮ่อม หรือต้นคราม และมีสีน้ำเงิน

เมื่อตรวจสอบตามข้อ ๔.๑ แล้ว ผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบแต่ละคนต้องไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งไม่ผ่าน

๔.๓ ชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ

ต้องเป็นเส้นด้ายฝ้าย

๔.๔ กรรมวิธีการทอ

ต้องมีลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการทอด้วยมือหรือทอด้วยเครื่องจักร

๔.๕ ความกว้างและความยาว (กรณีผ้าผืน)

ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แต่ต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

๕. การบรรจุ

๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมในหีบห่อที่สะอาด เรียบร้อย พอที่จะป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

๖.๑ ที่ฉลากผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมทุกหน่วยหรือหีบห่อผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมี เลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อม่อฮ่อม

(๒) กรณีที่เป็นเสื้อผ้าให้ระบุขนาด กรณีที่เป็นผ้าผืนให้ระบุความกว้างและความยาว

(๓) กรณีทอมือให้ระบุ

(๔) คำแนะนำในการดูแลรักษา (ถ้ามี)

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมที่ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เอกลักษณ์ กรรมวิธีการทอ ความกว้างและความยาว การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ข้อ ๔.๒ ข้อ ๔.๔ ข้อ ๔.๕ ข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ ให้ชักตัวอย่างจากข้อ ๗.๒.๑ จำนวน ๑ ตัวอย่าง แล้วตัดตัวอย่างให้มีความกว้าง ๑๐ เซนติเมตร และความยาว ๑๐ เซนติเมตร เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๓ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ และข้อ ๗.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป และเอกลักษณ์

ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ม่อฮ่อมอย่างน้อย ๓ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจโดยอิสระ ในแต่ละลักษณะของผลการตรวจสอบให้ตัดสินว่าผ่านหรือไม่ผ่านเท่านั้น

๘.๒ การทดสอบชนิดเส้นด้ายที่ใช้ทอ

ให้ใช้วิธีเผาไหม้ด้วยเปลวไฟ โดยแยกเส้นด้ายยืนและเส้นด้ายพุ่งออกจากกัน แล้วนำไปเผาด้วยเปลวไฟ

๘.๒.๑ เส้นด้ายฝ้าย เมื่อนำไปเผาไฟจะปรากฏผลดังนี้

- (๑) เมื่อนำเส้นด้ายฝ้ายเข้าใกล้เปลวไฟ เส้นด้ายจะไม่หดหนีไฟ
- (๒) เมื่อใส่เส้นด้ายฝ้ายเข้าในเปลวไฟ เส้นด้ายจะลุกติดไฟและลุกอย่างช้า ๆ
- (๓) เปลวไฟมีสีเหลือง
- (๔) เมื่อนำเส้นด้ายฝ้ายออกจากเปลวไฟ ไฟยังคงลุกอย่างต่อเนื่อง
- (๕) ถ้ามีสีขาวถึงเทา
- (๖) กลิ่นคล้ายกระดาษไหม้ไฟ
- (๗) ปุยของเถ้าเบา ถ้าเป่าจะฟุ้งกระจาย

๘.๓ การทดสอบกรรมวิธีการทอ การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ

๘.๔ การทดสอบความกว้างและความยาว (กรณีผ้าผืน)

ให้ใช้เครื่องวัดที่เหมาะสม